

Oversigt over Plantesygdomme.

218. — Vintermaanederne og April 1937.

Der er for Vintermaanederne og April indkommet Beretninger fra 64 Medarbejdere; endvidere er der i Januar—April besvaret 531 Forespørgsler.

KORN.

Vintersædens Overvintring er ikke lige god overalt. Paa Øerne har den været bedst, skønt en Del Marker hist og her har maattet ompløjes. I Jylland har den derimod været kendelig ringere, fordi Sandstormene med den usædvanlig stærke Jordfygning i Januar—Februar ligefrem sled Planterne itu; senere kom Snedriverne til, som langs Hegnene medførte stærke Angreb af Sneskimmel (*Fusarium minimum*). I Vendsyssel har Jordfygningen været haardest; der fandtes mange Steder 30—40 cm tykke Jordlag ovenpaa Sneen langs Hegn og Diger; paa Tylstrup Forsøgsstation maatte man med Muldskuffe og Heste skrælle Jorden af for at redde Forsøgene i Græs og Vintersæd. De levende Hegn har vist stor Lævirkning, men den har ofte været skadelig, hvor der er for faa Hegn; hvor Hegnene derimod staar tæt nok, har de gavnet overordentlig meget.

Der foreligger 47 Indberetninger om Vintersædens Overvintring; de fleste klager over Sne-, Vand- og Jordfygningsskade, men samtidig fremhæves det ofte, at Overvintringen er meget bedre end ventet efter al den megen Modgang. Egentlig Frostskaade har der næppe været meget af; den laveste Kuldegrad, som iagttoges ved Abed, var $\div 11^{\circ}$ C. (H. A. B. Vestergaard), derfor er der heller ikke i Aar Lejlighed til at danne sig et paalideligt Billede af Hvedesorternes Modstandsevne overfor Kulde.

Det fremhæves fra flere Sider, at tidlig saaet Vintersæd klarer sig bedst, men selv meget sildig saaet Rug har klaret sig udmærket; det har vist sig igen i Aar, hvor forsigtig man skal være med at ompløje en daarligt udseende Vintersædsmark for tidligt (P. Rasmussen). Paa Samsø er ikke en eneste Mark ompløjet (P. Riis Vestergaard).

Manganmangel (Lyspletsyge) i Hvede er konstateret enkelte Steder paa overmerglet Jord (Brønderslev, Herning og Bramminge), det meget sene Foraar og den store Fugtighed har ikke kunnet hindre Fremkomsten af de lyse Pletter paa Hvedebladene.

Græssernes Traadkølle (*Typhula graminum*) er fundet paa en Del Hvedeplanter fra Marker med daarlig og svindende Plantebestand. Svampen er let kendelig paa sine smaa, flade, brunlige Sklerotier mellem Bladskede og Stængel; de kan ses uden Lupe; naar der ikke har kunnet oplyses andre Aarsager til Hvedens Bortdøen end Traadkøllen, maa denne antages at være Skyld i Ødelæggelsen, selvom den forudsætter en vis Svækkelsestilstand hos Værtplanten.

BÆLGPLANTER.

Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) omtales i 71 Indberetninger, der næsten alle lyder paa »usædvanlig svage Angreb« eller »ikke set« i Rødkløvermarkerne. Der er dog enkelte Undtagelser, ved Næstved, Skensved og Skelskør, paa Stevns, paa Vestfyn og ved Holstebro er fundet enkelte stærke Angreb.

Ved Toftlund er den polske, tidlige Kløver gaaet væk (A. Laisen). I et Forsøg med Kløver i Renbestand hos Konsulent A. Pedersen, Varde, var tidlig, polsk Rødkløver næsten ikke angrebet, det samme gjaldt tidlig Øtofte og en sildig, svensk Stamme, medens Alsikekløver, sildig og halvsildig Øtofte var ret stærkt, og Lofa meget stærkt angrebet; Blodkløveren var fuldstændig væk, hvorimod der kun var et meget svagt Angreb i tidlig Tystofte. Hvidkløverstammerne, Kællingetand og Lucerne var slet ikke angrebet, Sneglebælg fra Roskilde næsten ikke, men den udenlandske Sneglebælg var næsten helt gaaet væk.

Et Forsøg i Hads Herred med Afhugning af tidlig Kløver til Frø gav følgende Resultat: Ingen Afhugning i Udlægssaaret 4.8 % Angreb; slaaet d. 25. Sept. 1936 1.1 % og slaaet d. 3. Nov. 1936 0.4 % Angreb (M. Kristensen).

Ved Brande er op til 10—20 % af Planterne i Græsmarkerne ødelagt (P. Trosborg).

Paa Studsgaard Forsøgsstation er halvsildig Øtofte helt gaaet bort i Renbestand, skønt den var god i Efteraaret og i passende Udviklingsgrad, hvorimod de andre Stammer holder godt (N. C. Jensen).

Gul Rundbælg er paa Stevns og ved Viborg tyndet meget stærkt ud af Bægersvampen (H. Gejl Hansen, A. B. Andersen).

RODFRUGTER OG KARTOFLER.

Der foreligger 66 Beretninger om Roe- og Kartoffelkulernes Tilstand.

Runkel- og Sukkerroerne udviser meget forskellig Holdbarhed; Sukkerroerne klarer sig næsten overalt godt, men Runkelroerne, som blev bjerget før Regnperioden i Midten af Oktober, og som derfor var meget tørre og slappe ved Optagningen, holdt sig daarligt, i Særdeleshed gælder det dem, der fik Frost omkring d. 10.—12. Oktober, medens de senere optagne og mere saftspændte har holdt sig udmærket (M. Greve). En Del Roekuler begyndte at tage Skade af Varmen ved kraftig Spiring, men da Frosten efter Nytaar tog fat, hjalp det (Sv. E. Bertelsen, S. A. Rasmus-

Kartoffelknolde angrebne af Alternaria solani, som har fremkaldt de nedsænkede, mørkfarvede, døde Partier.

sen, Martin Nielsen, J. Chr. Andersen-Lyngvad m. fl.). Over hele Landet kneb det at holde Frosten ude i den stormfulde Barfrostperiode i Januar—Februar. I Jylland anslaaes Tabet ved Frostskaden stedvis til 30—40 % af Beholdningerne (Jørgen Christensen). Fra Kalundborgegnen meldes, at Barres Tystofte Øtofte VII tilsyneladende har klaret sig bedst, i et enkelt Tilfælde var dog Barres Strynø VII den bedste, men sandsynligvis spiller Optagningstiden en stor Rolle (Ingemann Petersen). Paa Samsø har Roerne holdt sig særdeles godt, Sukkerroerne maaske knapt saa godt som de andre.

Kaalroerne er i Aar mange Steder blevet gemt længst, fordi de holdt sig bedre end Runkelroerne. Paa Tylstrup Forsøgsstation holdt Wilhelmsburgerne sig bedst (Sv. Svendsen).

Kartoffelkulerne er hist og her skadet af Frost, hvor de ikke har været forsvarligt dækket; iøvrigt berettes fra de fleste Egne om særdeles god Holdbarhed og kun lidt Forraadnelse. I Sønderjylland er dog flere Kartoffler end sædvanlig raadnet (P. Rasmussen, Fr. Nielsen). I Himmerland har Kartoffelskimmelen (*Phytophthora infestans*) ødelagt et Parti Alpha, der i Efteraaret tilsyneladende var ganske sygdomsfri (S. A.

Ladefoged). Ved Holstebro er det gaaet ligesaa (P. O. Overgaard). Ved Dybvad og paa Samsø har der været stærke Angreb af Slimskimmel (*Fusarium sp.*), der har ødelagt op til 90 % af Knoldene (Bachmann Olesen, P. Riis Vestergaard). Paa Samsø har denne Sygdom været i Tiltagende i de senere Aar. Et stærkt Angreb af *Alternaria solani* paa Knoldene (se hosstaaende Billede) er fundet af Konsulent P. Rasmussen, Aabenraa; det drejer sig om et større Parti King Edward, der af denne Grund blev usælgeligt.

OLAF NIELSEN.

FRUGTHAVEN.

Angaaende Æblernes Holdbarhed er der besvaret 10 Skemaer. De giver naturligvis ikke noget fyldestgørende Indtryk af Æbleopbevaringen over hele Landet, men kun et Fingerpeg, som viser, at mange Sorter har holdt sig godt. Det angives saaledes for Belle de Boskoop, at den 7 Steder har holdt sig udmærket og 2 Steder middel godt, for Cox' Orange er de samme Tal henholdsvis 5 og 3. Det bør fremhæves, at Cox' Pomona har holdt sig godt ved Roslev, til Maj ved almindelig Lagring (J. C. Myrhøj, Skive).

Fra Tystofte skrives, at Æbler, som er kommet lige i Kælderens, har holdt sig mindst lige saa godt, som de, der har staaet ude i længere Tid (A. Feilberg). Paa Fæmø fik en meget stor Del af Mølleskov nogle smaa, uregelmæssige, overfladiske, brune Pletter, som nærmest maa henføres til Skold. Det ejendommelige var, at disse Pletter kom under Opbevaringen paa saa godt som alle Æblerne, ialt ca. 1500 kg fra 5-aarige, kraftige, rigtbærende Træer paa Doucinunderlag af Type IV. Der var ingen Forskel paa Angrebet paa smaa og store Æbler. Derimod blev Æbler fra to 16-aarige Træer ikke syge. Disse Træer havde baaret meget Aaret forud og bar kun faa, men store og smukke Frugter; Træerne stod i Græs (Aton Andersen). Dette bekræfter den Iagttagelse, der ogsaa tidligere er gjort her og andre Steder, at Vækstforholdene har meget stor Indflydelse paa Æblernes Tilbøjelighed til at faa Lagersygdomme.

Ved Løjstrup fik 10 % Pederstrup, 20 % Lord Suffield og 25 % Reverend W. Wilk Priksyge, medens talrige andre Sorter holdt sig godt (O. H. Mynster, Randers).

Kræft (*Nectria galligena*) findes hist og her paa Grenene af unge Æbletræer paa Skiveegnen, medens det er ret almindeligt paa Frugtgrene af ældre (J. C. Myrhøj).

KØKKENURTER.

Mosaik- og Stribesyge paa Tomat er iagttaget enkelte Steder ved København (Verner Nielsen). Vi har ogsaa set Stribesyge flere Steder samt faaet Materiale tilsendt fra et Par Steder. Det kan derfor tyde paa,

at denne Sygdom vil blive almindelig i Aar. Maaske har det mørke Vejr i April en betydelig Andel i, at Planterne i Aar er blevet modtagelige for denne lunefulde Sygdom.

Ved København er der set »Brune Rødder« paa $\frac{1}{2}$ —1 m høje Tomatplanter (Verner Nielsen).

»Slappe Blade« paa Agurker, d. v. s. Blade, der oftest bliver slappe fra Randen og indefter og i Løbet af et Døgn eller mindre hænger slapt ned, har vist sig flere Steder ved København. Aarsagen hertil er ukendt. Det kan foraarsage en betydelig Svækkelse af Planterne.

PRYDPLANTER.

Vintergæk-Drueskimmel (*Botrytis galanthina*) har gjort stor Skade flere Steder.

Der er ikke indløbet ret mange Klager over Sygdomme paa Løg til Drivning.

Levkøj-Drueskimmel (*Botrytis cinerea*) har haft gode Betingelser i den mørke April og har derfor flere Steder gjort betydelig Skade.

ANNA WEBER.

KORN.

Smelderlarver (*Agriotes spp.*). Angrebene i Hvedemarkerne har været ualmindelig slemme. Beretninger om alvorlig Skade er indløbet fra Samsø (P. Riis Vestergaard), Sønderjylland (L. Nørgaard, P. Rasmussen) og Sydsjælland (P. Grøntved).

Sumpbillelarver (*Helophorus sp.*). I en Hvedemark, nær København (J. Kiilerich) viste en Del af Planterne sig i April Maaned at være »stukket« (Gnav gennem Bladskederne) af ovennævnte Billelarve, der ikke før har optraadt som Skadedyr her i Landet. I England kendes Angreb paa Turnips, medens *Helophorus*-Larver angriber Vintersæden i Rusland. Larverne overvintrer, og Skaden sker vistnok hovedsagelig i milde Perioder om Vinteren og tidlig om Foraaret. Vi haaber senere at kunne bestemme Arten og følge dens Udvikling nærmere.

Jordlopperne (*Phyllotreta spp.*) var paa Færde i Slutningen af April, og man anvendte paa Skelskøregnen Pudring med Derris (10 %) (H. Wraae-Jensen).

Frøgræsuglens Larve (*Apamea testacea*) gjorde sig bemærket i nogle Hvedemarker paa Jyderupegnen (A. Krog) og i Sydsjælland (P. Grøntved). Forfrugten var henholdsvis Ital. Rajgræs og vedvarende Græs. En Mark blev saaet om. Larverne, der endnu var af ringe Størrelse, fandtes i Skuddene.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). En Undersøgelse foretaget i Vildmosen i April Maaned viste, at der praktisk talt ingen Larver fand-

tes paa de Steder, hvor Angrebene var saa alvorlige i 1936. Andre Steder forekom imidlertid alvorlige Angreb i Hveden, Skaden var begyndt allerede i Efteraaret og fortsattes om Foraaret. Efter Omsaaning angreb Larverne Vaarsæd. Stærke Angreb i Hvede fandtes ved Haslev (B. Munch), Tørring (Fr. Bek Pedersen), medens Vaarsæden har lidt ved Haderslev (Fr. Nielsen), i Tønder Amt (L. Nørsgaard) og paa Herningegnen (A. Binderup).

Haarmyglarver (*Bibio spp.*). Foraaret har bragt mange Angreb, der ofte maatte betegnes som alvorlige. Særlig talrige Angreb forekom paa Nyborg—Kertemindeegnen. Der skrives saaledes: »Paa Kystegnen fra Nyborg og halvvejs til Kerteminde har Haarmyggene bredt sig i foruroligende Grad i Aar. Adskillige Steder er Omsaaning pletvis nødvendig. Angrebene findes fortrinsvis i Byg efter Roer og værst, hvor Staldgødning er udbragt om Foraaret« (A. Jørgensen). Fra Kerteminde: »Har fundet nogle Angreb i Byg. Et Par Steder meget ondartet. Angrebene var værst, hvor Jorden var bekvem i Efteraaret, svagest paa Ager-rygninger og Forpløjninger« (T. K. Ladegaard). Fra Kalundborgegnen meldes om enkelte stærke Angreb i Byg efter Roer og værst, hvor Staldgødningen til Roerne var udbragt om Foraaret (Ingemann Petersen). Paa Samsø forekom eet ret ondartet Angreb (P. Riis Vestergaard).

I Marker med stærke Angreb var Jorden gennemkrydset af Larve-gange, og der fandtes i ringe Afstand Huller i Overfladen. I nogle Tilfælde havde man udstrøet Giftklid, men der kan endnu ikke siges noget endeligt om Virkningen, da Dødeligheden blandt Larverne kan være stor ogsaa paa ubehandlede Stykker. Hyppig Harvning synes at virke godt. Larverne begyndte at forpuppe sig omkring d. 7. Maj. Muligheden af at bekæmpe Larverne i Roemarken om Efteraaret bør undersøges, og til sin Tid modtager vi gerne Meddelelse om Masseoptræden af Larver under Roerblade og andet Affald efter Optagningen.

Fritfluelarver (*Oscinis frit*). Vintersæden er en Del Steder tyndet af Fritfluelarver. Fra Horsens skrives om et ondartet Angreb i Hvede efter 1. Aars Kløvergræs nedpløjet i sidste Halvdel af September (J. Christensen). Fra Sydsjælland indløb Meddelelse om et Par Angreb under lignende Forhold (P. Grøntved). Fra Tørring skrives om en Del Angreb, hvor Vintersæden er saaet efter Vaarsæd, og der ikke er foretaget nogen Skrælplojning (Fr. Bek Pedersen).

Brakfluens Larve (*Hylemyia coarctata*). Ved Vordingborg forekom et Angreb i en Hvedemark (P. Grøntved), og Rug var lidt angrebet i Præstø Amt (H. Gejl Hansen).

KORSBLOMSTREDE.

Rapsjordloppens Larve (*Psylliodes chrysocephalus*). Den 2. Februar modtoges unge Blomkaalsplanter fra Hus paa Amager. De viste sig

at være stærkt mineret i Hjertet af nævnte Jordloppelarve, der ikke tidligere vides at have gjort Skade paa Kaal her i Landet.

FRUGTHAVEN.

Pæregalmyggene (*Contarinia pyrivora*) begyndte at klækkes de sidste Dage i April.

Pærethrips (*Taeniothrips inconsequens*) fandtes i stort Tal i Pærekopperne paa Fejøl sidst i April, og det bemærkedes, at de var i Gang med Æglægningen.

PROSPER BOVIEN.
